

**PARA
VE
BANKA**

KISA ÖZET

İKT301U

1.Ünite— Para ve Finansal Sistem

PARA VE PARANIN FONKSİYONLARI

Tarihsel süreçte para olarak kabul edilen nesnelerin neler olduğuna baktığımızda bunların üç temel özelliği olduğunu görmekteyiz: Birincisi, değişim aracı olarak kullanılmaktadırlar. İkincisi, hesap birimidirler ve üçüncüsü, değer saklama aracı olma fonksiyonunu sağlamaktadırlar.

Değişim Aracı Olma Fonksiyonu: Ödemeler sistemi içerisinde tüm işlemlerde kullanılabilir olma özelliği

Hesap Birimi Olma: Bir ekonomide yer alan tüm mal ve hizmetlerin kullanılan para birimi cinsinden ifade edilmesi.

Değer Saklama Aracı Olma Fonksiyonu: Tüketiminizi bugün yerine ileri bir tarihte yapmak istiyorsanız, paranızı ‘yastık altında ya da bir bankanın müşteri kasasında tutabilirsiniz. Elbette paranızı ‘ileriye taşımamanın’ tek yolu bunlar değil. Mesela bir bankada mevduat hesabı da açabilirsiniz ya da tahvil satın alabilirsiniz. Dolayısıyla, paranın bir de ‘değer saklama’ işlevi var. Değer saklama aracı olarak başka finansal varlıklar da kullanılabilir; mesela tahvil. Paranın değer biriktirme aracı olarak kullanılan diğer varlıklardan en önemli farkı, diğer varlıkları tuttuğumuzda (nominal, yani enflasyondan arındırılmamış) bir getiri elde ederken paranın nominal getirisinin olmamasıdır. Bu durumda cevap verilmesi gereken soru nominal bir getiri olmamasına rağmen insanların parayı neden bir değer saklama aracı olarak tercih ettikleridir? Sorunun iki yanıtı var. Birincisi, para likittir. İkinci neden, alternatif finansal varlıkların getirileri hakkındaki belirsizlik ile ilgili.

Parasal Büyüklükler: ‘Parasal büyüklük’ olarak adlandırılan ekonomideki para miktarına ilişkin çeşitli tanımlar kullanılmaktadır. Bunlardan en ‘dar’ tanımlı parasal büyüklük ‘dolaşımdaki para’dır. Dolaşımdaki para, bir merkez bankasının bastığı banknot yani ‘emisyon’ ile genellikle ülkelerin hazinelerinin çıkardıkları madenî paranın toplamından finansal sistemin kasasında olan ve dolayısıyla dolaşmayan banknot ve madenî paraların çıkarılmasıyla bulunur. Finansal sistemdeki kurumların kasasındaki bu paraya kısaca ‘bankaların kasası’ denilmektedir. Dolayısıyla, dolaşımdaki para şöyle tanımlanmaktadır.

Dolaşımdaki Para = Dolaşıma Çıkan Banknot + Madenî Para - Bankaların Kasası ya da Dolaşımdaki Para = Emisyon + Madenî Para - Bankaların Kasası

Çok küçük miktarda olan madenî para bir tarafa bırakıldığında, dolaşımdaki para bir merkez bankasının kendi dışındaki kesimlere olan yükümlülüğünü göstermektedir. Merkez bankasının yükümlülüğü olan dolaşımdaki paraya, bankaların kendi dışındaki kesimlere yükümlülüğü olan vadesiz mevduat eklendiğinde M1 para arzına ulaşılmaktadır:

M1 = Dolaşımdaki Para + Vadesiz Mevduat

Türkiye’de bankalarda yabancı para cinsinden vadesiz mevduat da tutulabildiğinden, Türkiye’deki M1 tanımı içinde hem lira cinsinden hem de yabancı para cinsinden vadesiz mevduat vardır. Vadesiz mevduata kıyasla daha az likit olan vadeli mevduat M1’e eklendiğinde ise M2 tanımına ulaşılmaktadır:

M2 = M1 + Vadeli Mevduat

Türkiye’de vadeli mevduatlar içinde yine hem lira cinsinden hem de yabancı para cinsinden vadeli mevduatlar vardır. Dolaşımdaki para, M1 ve M2 denilince hemen her ülkede anlaşılan yukarıda verilen tanımlardır. Açık ki farklı parasal büyüklükler de tanımlamak mümkündür. Türkiye’de -çok yaygın olmasa da- kullanılan bir başka parasal büyüklük M3’tür:

M3 = M2 + Repo + Para Piyasası Fonları (B Tipi Likit Fonlar) + İhraç Edilen Menkul Kıymetler

Benzer bir M3 tanımı Avrupa Merkez Bankası'nca (ECB) da kullanılmaktadır. Dikkat edilirse en geniş tanımlı parasal büyüklük M3'tür. Daha sonra büyüklük sırasına göre M2, M1 ve dolaşımdaki para gelmektedir. Öğrenciler söz konusu parasal büyüklüklere ilişkin rakamsal değerlere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) İnternet adresinden ulaşabilirler.

ÖDEMELER SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Geçmişten günümüze ödemeler sistemini değerlendirdiğimizde ödemeler sistemine konu olan paranın giderek farklılaştığını, zamanla değişime uğradığını, başlangıçta mal para sisteminden günümüzde elektronik fon transfer sistemine giden bir süreçten geçildiğini görmekteyiz.

Mal Para: Mal Para Sistemi: Para olarak kullanılan nesne söz konusu ekonomide paranın temel özelliklerini ve fonksiyonlarını yerine getiren bir nesnenin (metanın) para olarak kullanıldığı para sistemidir. Mal paralara ilişkin olarak karşılaşılan en büyük sorun, mal paraların bir yerden başka bir yere taşınması konusunda karşılaşılan güçlüklerdir. Özellikle değerli madenlerden elde edilen mal paralarda karşılaşılan ikinci sorun ise paranın değerli maden içeriği ile nominal değerinin zamanla farklılaşması oldu. Başlangıçta, mal paranın değerli maden içeriği ile nominal değeri aynıydı. Oysa zamanla, mesela savaşları finanse etmek amacıyla, mal paranın değerli maden içeriğinin azaltılması sorunlar doğurmaya başladı.

Piyasada maden içeriği yüksek olan ve düşük olan aynı nominal birimde mal para bulunuyorsa tüketiciler değerli olanı tutarak düşük değerli olanı harcamayı tercih edeceklerdir. Böylece piyasada "kötü para iyi parayı kovacaktır". Buna **Gresham Yasası** adı verilmektedir. Tarihsel olarak incelendiğinde, paraların değerli maden içeriğinin azaltılması, Gresham Yasası'nın işlemesi sonucunda, hem ülke içi ticareti takasa döndürücü etki yapmış hem de uluslar arası ticaret hacmini daraltmıştır.

4

İtibari Para: İtibari Para: Devlet tarafından yasal ödeme aracı olarak basılan ve üzerinde nominal olarak ifade ettiği satın alma gücünün belirtildiği kâğıt banknottur.

Çek: Çek sisteminde, para, ödeme yapacak kişinin banka hesabı aracılığıyla alacaklı kişinin banka hesabına yatırılıyor. Bu nedenle, kâğıt para kullanımından kaynaklanan taşıma zorlukların giderilmesi açısından oldukça önemli bir yenilik. Böylece kâğıt paranın çalınması gibi önemli olumsuzlukların da önüne geçiliyor. Çek sistemi, çok yüksek miktarda ödeme işlemlerinin, paranın fiziksel olarak taşınmasına gerek kalmaksızın, bankalardaki hesaplar arasındaki transferiyle gerçekleştirilmesini sağlıyor. Ancak çek hesabının kullanımına ilişkin bazı zorluklar da mevcuttur. Bu zorluklar çek hesaplarının *likiditesi'nin düşük* olması yani acil ihtiyaç durumlarında hesaplarda bulunan paranın kullanımının zaman almasıdır.

Elektronik Para: Bilişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişim nedeniyle ödemeler sisteminin etkinliği artmıştır. Bu gelişmeler, hem kâğıt para basılması nedeniyle ortaya çıkan, kâğıt maliyetinin azalmasını hem de çek sisteminde kaybedilen zamanın geri kazanılmasını sağlamıştır. Hesaplar üzerinden fon transferi, İnternet ve bilişim teknolojisi sayesinde çok kısa sürede gerçekleştirilmektedir. Mesela, bir süpermarkete gittiğinizde, ödemenizi isterseniz POS makinesi üzerinden, hesabınızda bulunan paranın süpermarket hesabına transferini sağlayan elektronik fon transferi işlemi ile gerçekleştirebilirsiniz. Bu sizin sadece birkaç saniyenizi alacaktır. Ya da aynı şekilde aylık elektrik, telefon, kablolu televizyon ya da benzeri tüm faturalarınızı elektronik fon transferi (EFT) yaparak ödemeniz mümkündür. Bu, işlem hızının artmasının yanı sıra işlem maliyetinin düşmesi anlamına da gelmektedir. EFT teknolojisi elektronik parayı ortaya çıkartmıştır.

FİNANSAL SİSTEM VE EKONOMİ

Bir ekonominin işlemesi için gereken para akışını sağlayan piyasaların ve kurumların oluşturduğu bütüne finansal sistem adını vermekteyiz. Her ekonomide kazandıklarının hepsini harcamayan kişiler olabilir. Bunlara tasarruf sahipleri denir. Bunun yanında ellerinde para olmadığı hâlde harcama yapmaya çalışan kişiler de vardır, yani gelirlerinin üzerinde harcama yapanlar da olacaktır, bunları ise borçlular olarak düşünebiliriz. Ekonomilerde çok farklı birimler çok farklı nedenlerle borçlanma gereği duyabilir. Örneğin bir çiftçi gelecek baharda yeni ürünler ekmek için tohum, gübre vb. ihtiyaçları için paraya gereksinim duyuyor olabilir. Bir şirket iş yerine yeni bilgisayarlar almak veya bir aile evindeki çamaşır makinesini değiştirmek istiyor olabilir. Devlet, toplamış olduğu vergilerin üzerinde harcama yaptığı için ortaya çıkan bütçe açığını finanse etmek durumunda kalabilir. Bütün bu durumlarda iktisadi aktörler (hanehalkları, işletmeler ve devlet) şu anda paraları olmamasına rağmen harcama yapmaya çalışmaktadır.

Finansal Sistemin Temel İşlevleri: Finansal sistem fon transferini sağlarken aynı zamanda bazı temel işlevleri de yerine getirmektedir. Bu işlevler; riskin paylaşılması, likidite sağlanması ve bilgi aktarımıdır.

Riskin Paylaşılması: Kardeşiniz bütün tasarruflarını yeni kurmuş olduğu şirketinin hisse senetlerine yatırımını istese bu sizin hemen tercih edeceğiniz bir yatırım türü olmayabilir. Zira bu yatırım sizin için oldukça riskli olabilir. Çünkü birincisi kardeşinizin yatırımı (yeni kurduğu şirket) aslında hiç yapılmaması gereken bir yatırım olabilir. Mesela şirketin faaliyet alanındaki sektörde zaten gereğinden fazla şirket olabilir. Dolayısıyla, kardeşinizin şirket yatırımı başarısızlıkla sonuçlanabilir. İkincisi, kardeşinizin yatırımı umut vaat eden bir yatırım olsa bile, ekonomi beklenmedik şekilde krize girebilir; kardeşinizin şirketi büyük zorluklar yaşayabilir. Kısacası, gelecek dönemden olacağının hiçbir garantisi yoktur. Bütün yatırımcılar gelecekteki belirsizlik karşısında riski azaltmak üzere bazı önlemler alırlar. Bu önlemlerin özünde '*yumurtaları aynı sepete koymamak*' ilkesi vardır. Zira o sepet düştüğünde tüm yumurtaların kırılması riski söz konusudur. Bu nedenle, yumurtalarınızı farklı sepetlere dağıtmak tüm yumurtaların birlikte kırılması riskini azaltır. Benzer bir biçimde, yatırımcılar **portföy** çeşitlendirmesi yaparak yatırımlarını alternatif finansal varlıklar arasında pay ederler. Getirileri birbirlerine göre farklı yönde hareket eden varlıklardan oluşan bir portföyde, bir varlığın getirisi düşerken diğerininki artabilir. Böylece varlık fiyatları değişirken toplamda portföyün getirisinin çok değişmemesi sağlanabilir.

Likidite: Finansal sistemin ikinci işlevi ise sistem içinde yer alan alternatif finansal varlıklar kanalıyla daha likit yatırım olanakları sunmasıdır. Yatırımcılar tarafından hem yatırım yapmak hem de mal ve hizmet satın almak için istedikleri anda paraya çevirebilecekleri finansal varlıklara sahip olmak oldukça önemlidir. İstediklerinde cüzdanınızdaki parayla gidip bir lahmacun yiyebilirsiniz Paraya çevirirken herhangi bir işlem maliyeti ödemiyo ve her istediğinizde bu değişim işlemi gerçekleştirebiliyorsanız; bu durumda tasarruflarınızı likiditesi yüksek varlıklara yapmışsınız demektir Likit varlıklara sahip olmak, yatırımcının anında değerlendirmesi gereken önemli ve kârlı yatırım olanaklarının kaçırılmaması açısından önem taşımaktadır.

Bilgi Aktarımı: Finansal sistemin üçüncü işlevi; bilginin toplanması ve aktarılmasıdır. Finansal sistemde fon fazlalarını değerlendirmek isteyen yatırımcılar, finansal varlıkların gelecek değerleri hakkında öngöründe bulunabilmek için finansal varlıklar hakkında bilgiye ihtiyaç duyarlar. Finansal sistem bu bilginin toplanmasında oldukça önemli bir rol oynar.

FİNANSAL VARLIKLAR

Finansal sistemde fon fazlası olanlarla fon açığı olanlar arasında fon akımı karşılığında finansal varlık değişimi gerçekleşmektedir. Örneğin Hazine tahvil ihraç ettiğinde tahvili satın alanlardan borç almaktadır. Bu değişimde fonlar Hazine tahvili alanlardan Hazine'ye aktarılırken hazine tahvilleri (yani

PARA VE BANKA

finansal varlıklar) el değiştirmektedir. Finansal varlıkların en önemli özellikleri yatırım aracı olmalarıdır. Finansal sistemlerde piyasaların gelişmişliğine bağlı olarak farklı türlerde finansal varlıklar bulunabilir. Finansal varlıklar ortaklık ya da alacaklılık hakkı sağlayan menkul kıymetlerdir. Ortaklık hakkı sağlayan finansal varlıklar **hisse senetleridir**.

Hisse senedi: Anonim ortaklık şirketlerinin çıkarttıkları şirket sermayesine katılımı temsil eden kıymetli evraklardır.

Kar payı (Temettü): şirketlerin yılsonu karlarının ortaklarına (hisse sahiplerine) dağıttıkları kısmıdır.

Tahvil: Devletin ya da özel şirketlerin orta ve uzun vadeli borçlanarak fon kullanmalarını sağlayan borç senetleridir.

Bono: Devletin ya da özel şirketlerin kısa vadeli borçlanarak fon kullanmalarını sağlayan borç senetleridir.

FINANSAL KURUMLAR

Mevduat Toplayan Kurumlar: Türkiye’de finansal sistemde temelde mevduatlar **ticari bankalar** aracılığıyla toplanır. Kısaca bankalar diye adlandıracağımız bu kurumlar ekonomide fon fazlası olanlardan mevduat toplayarak fon açığı olanlara kredi verirler. Bankalar sadece Türkiye’de değil tüm dünyada da finansal sistemin en önemli aracı kurumlarıdır. Türkiye’de 2010 yılında ticari bankaların toplam aktişeri 932 milyar lirayı bularak finansal sektörün % 70,4’ünü oluşturmuştur Türkiye’de bankacılık sisteminde var olan diğer bir grup mevduat toplayan kurum ise **katılım bankalarıdır**. İslami bankacılık, faizsiz bankacılık ya da özel finans kuruluşları adıyla da bilinen bu kurumlar Türkiye’de ilk defa 1985 yılında faaliyete geçmişlerdir. Kâr ortaklığı aracılığı ile fon toplayan bu tür kurumlar 2007 yılında TCMB’nin parasal sektör tanımını genişletmesi ile para arzı tanımına da katılmıştır. Türkiye’de 2010 yılında katılım bankalarının toplam aktif büyüklüğü 43,3 milyar lira olarak finansal sektörün sadece %3,3’ünü oluşturmaktadır.

Sigorta ve Emeklilik Fonları: *sigorta şirketleri* sigorta anlaşmaları ile müşterilerinin risklerini kendilerine transfer ederler. Sigorta poliçeleri bir tür finansal varlıktır. **Sigorta** temelde poliçe sahibinin belirli bir prim karşılığında olası ve belirsiz bir kaybın gerçekleşmesi durumunda sigorta şirketinden para almak üzere yaptığı iki taraşı bir anlaşmadır.

Kamu Emeklilik Fonu: Türkiye’de tüm çalışanlar için zorunlu olan sosyal güvenlik sistemi aracılığıyla emeklilik fonlarını bir kamu kuruluşu olan Sosyal Güvenlik Kurumu’nda (SGK) toplanır. Bu fonlar aracılığıyla SGK alışanlara sağlık sigortası ve emeklilik planı sunar.

Bireysel Emeklilik Fonları: Bu sistemler katılımı zorunlu olmayan özel emeklilik planları sunarlar.

Borsa Aracı Kurumları: SPK’den yetki belgesi alarak finansal varlıkların alım satımı yanı sıra yatırım danışmanlığı ve portföy yöneticiliği hizmetleri de sunan şirketlerdir.

Diğer Yatırım Araıları: Türkiye’de 1990’lardan itibaren faaliyet göstermeye başlayan bu tür alternatif aracı şirketler finansal sistem içerisinde büyük bir paya erişememiştir, bu tür araçların varlıklarının toplamdaki payı son on yılda ortalama olarak yaklaşık %3 civarında kalmıştır. Bu gruptaki aracı kuruluşları dört grupta inceleyeceğiz:

Finansal kiralama: Bu sözleşmeler bir yatırımcının satın almak istediği bir yatırım malının mülkiyetinin sözleşme süresince finansal kiralama şirketinde kaldığı ve sözleşme süresince yatırımcının kira

PARA VE BANKA

ödeyerek bu malın kullanım hakkına sahip olmasına olanak sağlayan sözleşmelerdir. Sözleşme sonunda mülkiyet kiracıya geçer.

Faktöring: Faktöring sözleşmeleri şirketlerin vadeli alacaklarının faktöring şirketine devredilmesi sayesinde alacaklı şirketlerin alacaklarının vadesi gelmeden bir kısmının ödenmesini sağlar.

Tüketici finansmanı: Tüketim harcamalarının özkaynaklar dışında sağlanabilmesini sağlayan bir tür tüketici kredisi anlaşmasıdır.

Varlık Yönetimi Şirketleri sundukları finansal ürünlerle finansal sektör kuruluşlarının sorunlu kredi, donmuş alacak ve varlıklarını nakde dönüştürme olanağı sağlayan şirketlerdir. Bu şirketler ilgili bankalardan genellikle ihale sonucu sorunlu portföyleri (bankaların geri ödenmesi sorunlu olan borçlarını) yasal olarak belli bir ücret karşılığı devralırlar.

FİNANSAL PİYASALAR

Borç ve Ortaklık Piyasaları: Finansal piyasaları değişilen finansal varlıklara göre sınıflandırdığımızda borç senetlerinin değiştiği piyasalara borç piyasaları, hisse senetlerinin değiştiği piyasalara ise ortaklık piyasaları adı verilir. Borç piyasalarına örnek olarak tahvil ve bono piyasalarını verebiliriz. Türkiye'deki İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) bünyesinde bulunan tahvil ve bono piyasaları borç piyasalarına örnek olarak verilebilir.

Birincil ve İkincil Piyasalar

Birincil Piyasa: Bir şirket ya da devlet tarafından çıkarılmış olan menkul kıymetlerin ilk alıcılarına satıldığı piyasadır.

İkincil Piyasa: Birincil piyasadan satın alınan menkul kıymetlerin yeniden satılması ile oluşan ikinci el piyasadır.

Aracılık Yüklenimi/Underwriting: Bir şirket tarafından çıkarılan menkul kıymetlerin birincil piyasada satılmak üzere bir aracı kuruluşa devredilmesi işlemidir.

Organize ve Tezgâh Üstü Piyasalar

Organize Piyasa: Menkul kıymet alım satımı için düzenlemiş fiziksel mekânı olan piyasa türüdür.

Tezgâh Üstü Piyasa: Alıcı ve satıcıların belirli bir mekânda toplanmadan, uzaktan elektronik olarak alım satım işlemlerinin gerçekleştirildiği piyasadır.

Spot Piyasa: Menkul kıymet satışında teslim ve ödemenin hemen veya bir iki gün içinde yapıldığı piyasadır.

Vadeli Piyasa: Menkul kıymetlerin gelecekteki alış veya satış bedelinin bugünden belirlendiği ve bugün anlaşılan fiyat üzerinden gelecekte değişiminin gerçekleştiği piyasa türüdür.

Para piyasaları: Kısa vadeli menkul kıymetlerin alınıp satıldığı piyasalardır.

Sermaye piyasaları: Orta ve uzun vadeli menkul kıymetlerin alınıp satıldığı piyasalardır.

DÜNYA'DA MERKEZ BANKACILIĞININ GELİŞİMİ

Bir merkez bankası bir ülkenin en önemli ekonomik kurumlarından biridir. Bu önemi sadece para basma tekeline sahip olmasından kaynaklanmamaktadır. Bankalar hem müşterileriyle hem de birbirleriyle yaptıkları işlemler sonucunda, gün içinde ek likidite ihtiyacı duyabilirler ya da sahip olmak

PARA VE BANKA

istediklerinden fazla likiditeye sahip olabilirler. Merkez bankaları finansal sistemin gereksindiği likiditeyi temelde açık piyasa işlemleri ile onlara satabilir (aktarır) ya da fazla olan likiditeyi onlardan satın alabilir. Bu işlemlerin ne düzeye ulaşacağı bir yandan bankaların ihtiyaçlarına bağlı iken diğer yandan da merkez bankalarının kısa vadeli faizleri ne düzeyde tutmak istediklerine bağlıdır.

1980'lerin ortalarından 2007'de başlayan ve 2008'de tam anlamıyla patlak veren küresel krize kadar olan dönemde merkez bankalarının temel amacının fiyat istikrarını sağlamak olduğu görüşü egemendi. Küresel krizle birlikte finansal istikrarı sağlamanın da merkez bankalarının diğer önemli amacı olması gerektiği hakkında görüş birliği oluştu Merkez bankacılığı tarihinde ilk merkez bankası olma özelliğine 1668'de İsveç'te kurulan Sveriges Riksbank'ın sahip olduğunu görmekteyiz. Sveriges Riksbank'ın başlangıçta yönetim sorumluluğu İsveç parlamentosu tarafından bir komisyona verilmiştir. Banka 1789 yılında para basma konusunda yetki kazanmıştır. İngiltere Merkez Bankası (Bank of England) da tarihteki en eski merkez bankalarından biridir. 1694'te kurulmuştur. Kurulmasından sonra, tek başına banknot ihraç yetkisine sahip olması için, uzunca bir sürenin geçmesi gerekmiştir. 1833 yılına kadar ticari bankalar da banknot basabilmiştir. 1833 yılında çıkarılan bir yasa ile İngiltere Merkez Bankası'nın çıkardığı 5 sterlinin üzerindeki banknotlar yasal değişim aracı olarak kabul edilmiştir. 1844 tarihli yasa ile banknot ihracı bankanın altın stokuna bağlanmıştır. Yedinci üniteye ele alınacak 'merkez bankası bağımsızlığı' para politikasının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi açısından son derece önemlidir.

Hem İsveç Merkez Bankası hem de İngiltere Merkez Bankası yasal değişikliklerle bağımsız kılınan ilk merkez bankaları arasındadırlar. İngiltere Merkez Bankası'nın bağımsızlığını kazanması 1887 yılında olmuştur. Avrupa Merkez Bankası (ECB) Avrupa Birliği'nin euro kullanan ülkelerinin oluşturduğu Euro Bölgesi'nde para politikasını yürütmek sorumluluğunu 1999 başında almıştır. ECB'nin merkezi Frankfurt'tadır. Euro Bölgesi bu satırların yazıldığı Mart 2012 itibarıyla on yedi ülkeden oluşmaktadır: Almanya, Avusturya, Belçika, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, Malta, Portekiz, Slovakya, Slovenya ve Yunanistan. Euro Bölgesi içinde bir de her ülkenin kendi merkez bankası vardır.

Bu Özeti tamamını, Çıkmış Sorularını, Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/para-ve-banka-ady212u?search=%C4%B0KT301U>